

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΝΙΚΗΤΑΣ ΝΙΚΗΤΑΚΟΣ

Καθηγητής Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών

Πρόεδρος του τμήματος Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Πως ο Άγιος Ευστράτιος θα γίνει «πράσινο νησί»

Το φιλόδοξο εγχείρημα να γίνει ο Άγιος Ευστράτιος το πρώτο σε ενέργεια, τρόφιμα, νερό, μετακινήσεις, απόβλητα, απορρίμματα, πρωτογενή τομέα, κλπ, Πράσινο Νησί, μη διασυνδεδεμένο με δίκτυο ηλεκτρική ενέργειας παρουσιάζει από το βήμα του Περιοδικού «ΕΥΠΑΛΙΝΟΣ» του Περιφερειακού Τμήματος Βορειοανατολικού Αιγαίου του Τ.Ε.Ε. ο επιστημονικός υπεύθυνος του Προγράμματος Καθηγητής Πληροφορικής και Νέων τεχνολογιών και Πρόεδρος του τμήματος Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, κ. Νικίτας Νικητάκος. Σύμφωνα με το σχεδιασμό η απαιτούμενη ενέργεια θα παράγεται κατά 100% από ΑΠΕ και η χρησιμοποίηση ορυκτών καυσίμων δεν θα είναι πουθενά αναγκαία. Σύμφωνα με τον κ. Νικητάκο η επιλογή του Αγίου Ευστρατίου για την εφαρμογή του προγράμματος έγινε γιατί το μέγεθος και η ιδιομορφία του νησιού είναι τέτοια που το καθιστούν ιδανικό για να υλοποιηθεί με χαμηλό κόστος ένα ολοκληρωμένο έργο που αναμένεται να προσελκύσει το επιστημονικό και άλλο ενδιαφέρον της παγκόσμιας κοινότητας

Κύριε Καθηγητά, είσαστε ο επιστημονικός υπεύθυνος μιας ομάδας επιστημόνων που κατασκεύασε την πλωτή εξέδρα αφαλάτωσης που λειτουργεί στην Ηρακλειά. Σήμερα σας βρίσκουμε και πάλι ως βασικό σχεδιαστή και οραματιστή μιας νέα πιλοτικής προσπάθειας, να γίνει ο Άγιος Ευστράτιος ενεργειακά αυτόνομος. Και οι δυο τομείς είναι άκρως ενδιαφέροντες. Πώς ξεκίνησε η ενασχόληση σας με αυτά τα δυο ερευνητικά προγράμματα;

N.N. «Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου αντιλαμβάνεται τον κοινωνικό του ρόλο και συνδυάζει την έρευνα και την τεχνολογία για να προτείνει λύσεις σε προβλήματα των νησιών (όπως λιμάνια, συγκοινωνίες, αιεφόρος ανάπτυξη κλπ). Η δική μας ομάδα δουλεύει πολύ καιρό στις κατευθύνσεις της πράσινης ανάπτυξης με στόχο, προσδιορισμό συγκεκριμένου σχετικού μοντέλου ανάπτυξης που ταιριάζει στο Ελληνικό περιβάλλον και ιδιαίτερα στα νησιά μας. Μέσα από μία σειρά μελετών και έργων προσπαθούμε να συγκεκριμενοποιήσουμε δράσεις και μοντέλα που να συνεισφέρουν στην δημιουργία βιώσιμης αειφόρου ανάπτυξης για τα νησιά μας, η οποία να στηρίζεται σε νέες «πράσινες» Ελληνικές τεχνολο-

γίες που δημιουργούνται ή μπορούν να δημιουργηθούν στο εγγύς μέλλον. Ο απώτερος στρατηγικός στόχος είναι η συγκεκριμενοποίηση των όρων της Πράσινης Ανάπτυξης και η ανάπτυξη νέας Οικονομίας (δηλαδή νέες τεχνολογίες συνδυασμένες με πράσινη οικονομία) στην χώρα μας.

Για να επιτύχουμε αυτόν τον στόχο έχουμε συνεργαστεί όλα αυτά τα χρόνια με πάρα πολλά ερευνητικά ιδρύματα και φορείς από όλη την χώρα (φυσικά και από το εξωτερικό), με την τοπική αυτοδιοίκηση και με ομάδες και κατοίκους από τα νησιά μας. Αρκεί να σας πω ότι στο έργο της ΥΔΡΙΑΔΑΣ συνεισέφεραν τις γνώσεις τους πάνω από 90 μηχανικοί όλων των ειδικοτήτων από 10 φορείς και αν υπολογίσουμε και τους επιβλέποντες (ασφαλιστικές, υπουργείο, επιθεώρηση ΕΠ κλπ) ο αριθμός είναι πολύ μεγαλύτερος. Και τα δύο αυτά προγράμματα εντάσσονται σε αυτή την κατεύθυνση».

Στον Άγιο Ευστράτιο τι ακριβώς κάνετε; Και γιατί επιλέξατε αυτό το νησί;

N.N. «Θέλουμε να δημιουργήσουμε και να εφαρμόσουμε ένα συγκεκριμένο και ολοκληρωμένο μοντέλο Βιώσιμης Αει-

φόρου (περιφερειακής) Ανάπτυξης σε ένα μικρό νησί, ώστε να επιδειχτούν: η προσέγγιση, τα οφέλη, οι τεχνολογίες (και κυρίως η **Ελληνική προστιθέμενη αξία τους**), η επεκτασιμότητα και μεταφερσιμότητα του μοντέλου, η συμμετοχή της κοινωνίας, η πολιτική και η ανάπτυξη. Η νέα αντίληψη της οικονομίας και το πώς μπορεί να μπει η οικονομία σε νέο ανταγωνιστικό πλαίσιο συνδυαζόμενη με νέες τεχνολογίες, ενώ ταυτόχρονα λύνει υπάρχοντα σημαντικά προβλήματα στα νησιά. Το σχέδιο περιλαμβάνει την εξέλιξη του νησιού, ώστε να είναι αυτόνομο και αυτόνομο. Δηλαδή αξιοποιώντας δικούς του πόρους να ικανοποιεί τις δικές του ανάγκες. Αυτό περιλαμβάνει φυσικά την ενέργεια (όπου τοπικοί πόροι είναι ο ήλιος, ο άνεμος, τα κύματα και η θάλασσα), τα τρόφιμα, την διαχείριση των αποβλήτων, τις μετακινήσεις (δηλ. τα καύσιμα που απαιτούνται για τις μετακινήσεις) τον πρωτογενή τομέα (αλιεία, κτηνοτροφία) και τις υπηρεσίες. Αποτελεί μία νέα προσέγγιση στο θέμα της περιφερειακής ανάπτυξης που για εμάς στα νησιά είναι ιδιαίτερα σημαντική, δηλαδή Οικονομική Αειφόρο

Ανάπτυξη που σέβεται και λαμβάνει υπόψη της τις περιβαλλοντικές παραμέτρους.

Το νησί θα λειτουργεί με βάση κατά κύριο λόγο την οικολογία και μπορεί να είναι σε μεγάλο βαθμό αυτόνομο στα βασικά είδη που χρειάζεται όπως νερό, τρόφιμα, ενέργεια, και βασικές υπηρεσίες. **Η απαιτούμενη ενέργεια θα παράγεται κατά 100% από ΑΠΕ και η χρησιμοποίηση ορυκτών καυσίμων δεν θα είναι πουθενά αναγκαία.** Με δυο λόγια: Αειφόρος ανάπτυξη του νησιού με ενεργειακή τροφοδοσία προερχόμενη κατά 100% από ΑΠΕ, αυτονομία σε τρόφιμα, παρεμβάσεις σε θέματα απορριμμάτων, βιολογικού καθαρισμού και δράσεις για σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας. Το μέγεθος και η ιδιομορφία του νησιού είναι τέτοια που το καθιστούν ιδανικό για να υλοποιηθεί **με χαμηλό κόστος** ένα ολοκληρωμένο έργο που θα αποτελέσει πρότυπο και σημείο αναφοράς παγκοσμίως ».

Μπορεί ο Άγιος Ευστράτιος να γίνει το

Μέσα από μία σειρά μελετών και έργων, συνεισφέρουμε στη δημιουργία βιώσιμης αειφόρου ανάπτυξης για τα νησιά μας η οποία στηρίζεται σε νέες πράσινες ελληνικές τεχνολογίες

νησί «Σάμσο» του Αιγαίου;

N.N. «Ασφαλώς μπορεί και παρουσιάζει και πολλές επί πλέον καινοτομίες. Η σημαντικότερη είναι ότι ο Αη Στράτης, σε αντίθεση με άλλα νησιά που έχουν γίνει παρόμοιες προσπάθειες διεθνώς, δεν είναι διασυνδεδεμένος στο κεντρικό ηλεκτρικό δίκτυο της χώρας. Αυτό εισάγει ένα σημαντικό βαθμό δυσκολίας και καινοτομίας. Θα είναι το πρώτο πλήρες (ενέργεια, τρόφιμα, νερό, μετακινήσεις, απόβλητα, απορρίμματα, πρωτογενής τομέας, κλπ) Πράσινο Νησί, μη διασυνδεδεμένο με δίκτυο ηλεκτρική ενέργειας (π.χ. της ηπειρωτικής χώρας), οπότε αναμένεται να προσελκύσει το επιστημονικό και άλλο ενδιαφέρον της παγκόσμιας κοινότητας».

Σε ποια φάση βρίσκετε το έργο; Πως αντιμετωπίζει η νέα κυβέρνηση τον όλο σχεδιασμό;

N.N. «Έχουν ολοκληρωθεί οι μελέτες έχει γίνει δημόσια διαβούλευση για το έργο και μπορεί να ξεκινήσει σύντομα. Είμαστε ιδιαίτερα ευτυχείς που αυτός ο προσανατολισμός και η προσπάθεια μας είναι απολύτως συμβατή με την αντίληψη της νέας κυβέρνησης για την οικονομία και την ανάπτυξη».

Δεδομένου ότι οι ΑΠΕ έχουν βρει αντιδράσεις από τις τοπικές κοινωνίες αρκετών περιοχών, στον Άγιο Ευστράτιο, όχι μόνο η Κοινότητα, αλλά και η τοπική κοινωνία υποστηρίζουν με θέρημ το όλο εγχείρημα. Ποιοι λόγοι συνέβαλλαν πιστεύετε σε αυτό;

N.N. «Η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας από την πρώτη στιγμή. Επικρατεί η αντίληψη ότι μπορούν κάποιοι «σοφοί» από τα γραφεία τους και χωρίς να επισκεφτούν και να ζήσουν σε ένα τόπο, να σχεδιάσουν τις λύσεις που απαιτούνται, χωρίς να ακούσουν και να λάβουν υπόψη την θέση των κατοίκων. Αυτό διαχρονικά έχει αποτύχει. Και εμείς αντιμετωπίσαμε παρόμοια προβλήματα με μεγαλοστελέχη διαφόρων φορέων που αντιλαμβάνονται την συμμετοχή της τοπικής

κοινωνίας μόνο στο επίπεδο της ενημέρωσης της στο τέλος. Και συγκρουστήκαμε για να έχουν ουσιαστικό λόγο οι τοπικοί φορείς. Είμαστε τυχεροί γιατί και η κοινότητα του Αη Στράτη και η Νομαρχία Λέσβου διαθέτει εμπνευσμένους ανθρώπους και η συνεργασία μαζί τους είναι άριστη. Αντίστοιχα ισχύουν για όλα τα άλλα νησιά και δεν πρέπει κανείς να υποτιμάει τον τοπικό παράγοντα».

Επειδή η πράσινη ανάπτυξη προϋποθέτει χρήματα πιστεύετε ότι σήμερα υπάρχει η βούληση για να προχωρήσουν και άλλα έργα και ποια είναι αυτά που θα προτείνατε ως αναγκαία για τα νησιά μας;

N.N. «Η άποψη μας είναι ότι με την πράσινη ανάπτυξη κερδίζεις χρήματα. Θα χρησιμοποιήσω ένα παράδειγμα από τα νησιά του Αιγαίου. Ένα μεγάλο πρόβλημα είναι η λειψυδρία. Το νερό είτε μεταφέρεται με πλοία με πολύ υψηλό κόστος είτε παράγεται με κλασσικές αφαλατώσεις. Οι κλασσικές αφαλατώσεις παίρνουν ρεύμα από την ΔΕΗ. Στα νησιά η ΔΕΗ παράγει ρεύμα από πετρέλαιο και μαζούτ και το κόστος παραγωγής είναι πολύ υψηλότερο από το κόστος πώλησης του ρεύματος. Την διαφορά την πληρώνουμε όλοι με τα τιμολόγια κοινωνικής παροχής. Όταν λοιπόν παράγουμε νερό με αφαλάτωση και το ρεύμα που χρειαζόμαστε κοστίζει τουλάχιστον 5 φορές ακριβότερα από αυτό που πληρώνουμε και ταυτόχρονα μολύνουμε με τα καυσάερια, έχουμε επιδότηση λύσεων ορυκτών καυσίμων σε βάρος οικολογικών. Αν συγκρίνουμε δηλαδή το πραγματικό κόστος πολλών «μη πράσινων» λύσεων με το αντίστοιχο πράσινο λύσεων θα φανεί ότι η φιλολογία περί υψηλού κόστους οικολογικών λύσεων είναι μύθος. Άλλο παράδειγμα είναι βιολογικοί με φυτοκαθαρισμό για ελαχιστοποίηση ενεργειακών απαιτήσεων. Η τεχνολογία υπάρχουν αρκεί το κριτήριο μας να είναι το κοινωνικό όφελος και όχι το κέρδος συγκεκριμένων επιχειρηματικών συμφερόντων χωρίς κοινωνική ευαισθησία».